

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Центр заочної дистанційної та вечірньої форм навчання
Кафедра журналістики та філології

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Ім'я та ПРІЗВИЩЕ _____
20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр зі
спеціальності 061 Журналістика освітньо-професійної
програми Журналістика на тему:
УКРАЇНА У ВІЙНІ: ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ
МАТЕРІАЛІВ
Ukraine in war: a selection of journalistic works

Здобувачки групи

ЖТз-93-1с

Шевченко Анастасія Вячеславівна

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Анастасія ШЕВЧЕНКО

Керівник

Співкерівник

к. філол. н., ст. викл. Анна ЧЕРНИШ
головний редактор, директор газети
«Путивльські відомості» Тетяна КАУШАН

Суми – 2023

Бібліографічний опис. Шевченко А. В. Україна у війні: добірка журналістських матеріалів : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра : спец. 061 – журналістика / наук. кер. А. Є. Черниш. Суми : СумДУ, 2023. 38 с.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота присвячена військовому конфлікту в Україні та його наслідкам. Представлені матеріали становлять важливу інформацію про ситуацію, події та динаміку війни в Україні, а також про її вплив на населення, політичний ландшафт і гуманітарну ситуацію. У дослідженні подано різні форми журналістських матеріалів (нарис, есе, розслідування, новина). Обрані для аналізу матеріали представлені незалежними журналістами, які спеціалізуються на вивченні конфлікту в Україні та його наслідків. Кваліфікаційна робота структурована відповідно до різних поглядів, що допомагають отримати комплексне уявлення про війну та специфіку її висвітлення у засобах масової інформації. У роботі описано політичні наслідки, соціальні питання, окреслено медійне бачення про спроби врегулювання конфлікту. Вагому увагу приділено окресленню засадничих принципів етики роботи журналіста під час війни. Специфіку відображення журналістських матеріалів подано з урахуванням статистичних даних, що уможлиблює порівняння роботи журналіста у звичних умовах та умовах воєнного протистояння.

Кваліфікаційна робота розрахована на широку аудиторію – студентів, активістів, політиків, дослідників та всіх, хто зацікавлений у глибокому розумінні конфлікту в Україні та його наслідків. Матеріали допоможуть читачам отримати об'єктивну та різнобічну інформацію, що дозволить краще розуміти наслідки війни на Україну. Враховуючи широкий спектр матеріалів, включених у добірку, читачі матимуть змогу сформулювати власне уявлення про конфлікт, його причини та наслідки, а також критично оцінити представлені докази та аргументи. Добірка є цінним ресурсом для всіх, хто бажає бути інформованим про ситуацію в Україні та глибоко вивчати цей конфлікт із різних перспектив.

Ключові слова: війна, журналіст, конфлікт, політика, соціум, етика.

Abstracts

The qualification work is devoted to the military conflict in Ukraine and its consequences. The presented materials constitute important information about the situation, events and dynamics of the war in Ukraine, as well as its impact on the population, political landscape and humanitarian situation. The study presents various forms of journalistic materials (narrative, essay, investigation, news). The sources of the materials selected for analysis are presented by independent journalists who specialize in studying the conflict in Ukraine and its consequences. The qualification work is structured according to different views, which help to get a comprehensive view of the war and the specifics of its coverage in mass media. The work describes the political consequences, social issues, outlines the media vision of attempts to resolve the conflict. Considerable attention is paid to the outline of the basic principles of the journalist's work ethics during the war. The specifics of the display of journalistic materials are presented taking into account statistical data, which makes it possible to compare the journalist's work in normal conditions and conditions of military confrontation.

The qualification work is intended for a wide audience - students, activists, politicians, researchers and everyone who is interested in a deep understanding of the conflict in Ukraine and its consequences. The materials will help readers get objective and versatile information, which will allow a better understanding of the consequences of the war on Ukraine. Given the wide range of materials included in the collection, readers will be able to form their own understanding of the conflict, its causes and consequences, as well as critically evaluate the evidence and arguments presented. The collection is a valuable resource for anyone who wants to be informed about the situation in Ukraine and to study this conflict in depth from different perspectives.

Key words: war, journalist, conflict, politics, society, ethics.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
1.1. Обґрунтування інформаційного продукту	6
1.2. Аналіз матеріалів і їхнє методологічне обґрунтування.....	8
2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ	15
2.1. Авторська ідея.....	15
2.2. Інформаційний привід.....	15
2.3. Цільова аудиторія.....	16
2.4. Характеристика джерел фактів та інформації.....	17
2.5. Прогнозовані результати втілення.....	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
РОЗДІЛ II. 1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	21
2. Аналіз власних матеріалів.....	28
ВИСНОВКИ	30
ДОДАТКИ	31

ВСТУП

Уже понад рік Україна масштабно потерпає від уторгнення російського агресора. Понад рік кожен ранок українців починається з тривожних новин про обстріли та страждання, трагічні події та болісні втрати.

За останній рік суттєво змінилося життя українців у різних сферах їхньої життєдіяльності. Вагомих змін зазнала медійна галузь, що мусила переглядати свої підходи у роботі, прилаштовуючись до нових умов. Із початком російської інтервенції магістральною темою на будь-якому сайті, телеканалі, хвилі радіо стала війна.

Представники різних ЗМІ вчилися працювати у нових, досі незаних і складних умовах: під обстрілами, під вибухи ракет, в окупації, в укриттях, у дорозі. Прикро констатувати, що війна внесла свої корективи не лише у звичне розмірене життя пересічних українців, але й сформувала нові виклики для українського суспільства та різних сфер, зокрема й медійної, що, не витримавши складних умов, в окремих випадках почала згортати свою діяльність, працювати не продуктивно. Не маючи досвіду роботи під час повномасштабної війни, українські медіа повинні були швидко переорієнтовуватися у проблемно-тематичному діапазоні, що цікавить суспільство, засобах представлення війни, методах роботи з матеріалом.

Метою роботи є аналіз вибраних журналістських матеріалів на тему війни та представлення авторської добірки журналістських текстів, що розкривають життя українців в умовах війни.

Відповідно до поставленої мети роботи окреслимо завдання дослідження:

1. Проаналізувати медіапродукти, що репрезентативно представляють медійне осмислення війни в Україні.
2. Окреслити стандарти журналістської етики під час війни.
3. Представити добірку авторських матеріалів, що відображають суб'єктивну перцепцію широкомасштабного російського вторгнення.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи 38 сторінок. Для розкриття змісту викладених теоретичних положень і методичних аспектів роботи запропоновано 6 додатків.

РОЗДІЛ І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування інформаційного продукту

Журналісти відіграють велику роль у відображенні конфліктних ситуацій, тому висвітлення подій потребує об'єктивності, достовірності інформації. В умовах війни журналісти як речники правди сміливо заявляють про порушення прав людини, воєнні злочини, трагічні події, їхню індивідуально-особистісну та соціальну перцепцію. Вони виступають своєрідними посередниками, медіаторами у пошуках правди, справедливості і підтримки між сторонами конфлікту та спостерігачам (громадянами, міжнародною спільнотою, правозахисними і регулятивними організаціями) [9]. Як зауважує Стіг А. Норштедт (Stig A. Nohrstedt), «сучасні війни неможливо вести без підтримки громадськості, тому докладаються великі зусилля, щоб змусити громадськість прийняти та, що ще краще, підтримати дії своєї сторони в конфлікті» [14, с. 96]. Їхні репортажі та матеріали стають важливим джерелом історичної пам'яті та документації подій.

Журналісти впливають на громадську думку та свідомість, викликаючи обговорення та розгляд важливих питань, пов'язаних із війною. Враховуючи специфіку воєнної кореспонденції, вважаємо доцільним обрати емотивно-психологічних фокус продукту як засадничий, залучаючи окремі аспекти етики, культури, психології до його розробки.

Разом із складними умовами роботи та напруженою соціальною атмосферою журналістам як учасникам і свідкам воєнних конфліктів часто доводиться витримувати обмеження доступу до інформації, цензуру та переслідування за висвітлення військового конфлікту. Об'єктивне та правдиве відтворення перебігу воєнного протистояння забезпечує не лише формування дискурсу правди для суспільства, але й демонстрацію настроїв, емоцій і почуттів, що відповідає воєнному часу. Окрім того, достовірність журналістських матеріалів забезпечує своєрідну психологічну підтримку, пропрацювання травм і травматичних ситуацій [12].

Специфіка журналістської діяльності воєнного часу вимагає урахування проблем і викликів, що можуть впливати на їхню роботу та безпеку. Деякі з найпоширеніших проблем включають наступне:

1. Безпека та ризик життя. Журналісти, які працюють у воєнних зонах, зіштовхуються зі значними ризиками для свого життя та безпеки. Вони можуть бути піддані нападам, включаючи прямі атаки, викрадення та утиски. Небезпеку становлять не тільки воєнні дії, але й загальна несприятлива соціальна атмосфера, безлад, організація терористичних груп та численні злочиння.

2. Цензура та обмеження. У воєнних конфліктах влада та військові сили можуть накладати цензуру та обмежувати доступ до інформації. Журналістам можуть забороняти зйомку, репортажі або обмежувати їхню свободу слова. Це ускладнює їхню роботу та може перешкоджати передачі об'єктивної інформації.

3. Відсутність доступу до інформації. Журналісти можуть бути обмежені в доступі до важливої інформації, особливо на контрольованих воєнними силами територіях. Вони можуть мати обмежений доступ до свідків, документів або зон протистояння. Це ускладнює їхню можливість повноцінно відображати події та переказувати правдиву картину воєнного конфлікту.

4. Психологічний тиск та травми. Робота у воєнний час може мати серйозний психологічний вплив на журналістів. Вони висвітлюють жахливі події, насильство та страждання, що може спричинити посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) та інші психологічні проблеми.

5. Етичні дилеми. У воєнних умовах, де життя та безпека людей під загрозою, журналісти опиняються перед етичними дилемами. Вони повинні бути обережними, щоб не наразити на небезпеку свідків та осіб, про яких повідомляють, а також уникати маніпуляцій та пропаганди.

6. Важкі умови праці. Робота на територіях, де ведеться військове протистояння, часто пов'язана з небезпечними умовами життєдіяльності. Журналісти можуть знаходитися під обстрілом, в екстремальних погодних

умовах або небезпечному середовищі. Втім лише їхня безпосередня присутність у зоні конфлікту забезпечує правдивість і достовірність отриманих фактів і гарантує об'єктивність висвітлених подій, хоч би як важко не було журналістам отримувати цю інформацію. З цього приводу слушно зауважує Дж. В. Павлік (John V. Pavlik): «Пряме спостереження всередині зони конфлікту – життєво важливий механізм для журналістів і засобів масової інформації, щоб встановити, що може бути правдою і що можна продемонструвати як неправду. Доповнюючи безпосереднє спостереження інтерв'ю, зокрема з учасниками бойових дій, а також із цивільними особами, можна додати додаткових деталей і нюансів того, про що повідомляється» [13, с. 1].

7. Інформаційна втома та емоційне вигорання. Робота на воєнних територіях може бути вкрай напруженою та інтенсивною. Журналісти можуть постійно стресувати, відчувати невпевненість та інформаційну втому. Це може викликати емоційне вигорання та негативно впливати на їхню психічну та фізичну стійкість [2].

Ці проблеми та виклики демонструють складну та важливу роль, яку виконують журналісти під час війни, усуваючи інформаційну заблокованість, розкриваючи правду та викликаючи увагу до гуманітарних криз, які супроводжують війну.

1.2. Аналіз матеріалів і їхнє методологічне обґрунтування

У кінці 2022 – на початку 2023 року Центр прав людини ZMINA провели соціологічне дослідження на тему «Виклики для свободи слова та журналістів в умовах війни». Учасниками фокус-групи стали 33 журналісти та люди, які причетні до журналістики (викладачі журналістики, керівники медіа, медіаексперти, блогери). Ці дискусії відбулися у грудні 2022 року (якісне дослідження); а також експертне опитування 132 журналістів із різних регіонів України, проведене з 18 по 27 січня 2023 року (кількісне дослідження).

Для порівняння наводяться дані подібного опитування, проведеного з 30 травня по 14 червня 2019 року, в якому взяли участь 127 журналістів.

Результати дослідження були поділені на декілька категорій:

1. Оцінки дотримання принципу свободи слова під час війни.

Більшість опитаних респондентів погоджуються з тим, що в Україні існує свобода слова. Вона відзначається незначними недоліками, що, однак, із упровадженням військового стану, суттєво увиразнилися. Варто взяти до уваги, що значна частина журналістів із розумінням ставиться до обмежень свободи слова. Відносно невелика частина респондентів – учасників фокус-груп вважає, що в Україні нині критична ситуація зі свободою слова. На їхню думку, це пов'язано з роботою єдиного телевізійного марафону в наявному форматі та утисками опозиційних ЗМІ, які не включені до цього марафону. На жаль, багато ЗМІ були змушені припинити працювати, оскільки не могли фінансово забезпечити свою діяльність (Додаток А).

2. Цензура та доступ до інформації в умовах війни.

Думки журналістів стосовно наявності цензури в Україні розділилися.

26 % опитаних заявили про її системний характер упровадження цензури, 38 % відповіли, що вона є в окремих ЗМІ, а 31 % вважають, що цензура існує лише як поодинокі випадки (Додаток Б). 40 % опитаних журналістів підтримують необхідність обмеженої цензури, а третина – проти. Воєнну цензуру – обмеження поширення інформації про перебіг бойових дій, ситуації в армії тощо – більшість респондентів не вважає критичною для свободи слова. Наявна воєнна цензура, хоча й існує, все ж напряду пов'язана з безпекою держави та людей.

У рамках описуваного нами кількісного експертного опитування 14 % журналістів повідомили, що органи влади досить часто вимагали попереднього узгодження поширюваної інформації, 40 % безпосередньо зіштовхувалися з цим, але нечасто, 46 % заявили, що з ними такого не траплялося. Найчастіше після повномасштабного вторгнення РФ в Україну такого погодження вимагали посадовці з місцевої адміністрації (55 %) і депутати з місцевої ради (25 %).

3. Поширеність самоцензури та її вияви під час війни [6].

Самоцензура для більшості респондентів стала основним обмежувальним фактором поширення інформації. Масштабне вторгнення росії проти України очікувано збільшила кількість випадків самоцензури з боку журналістів. Із цим твердженням погодились 78 % опитаних у рамках кількісного дослідження (Додаток Г). Серед чинників, що змушують журналістів до самоцензури, ключовими є три: страх помилитися чи складнощі в перевірці інформації та власні переконання (по 45 %) і страх залишитися без роботи (44 %). Ще частина опитаних зважають на суспільну думку (38 %), тиск з боку власника ЗМІ (37 %) чи органу влади (35 %). У 2019 році ситуація була дещо іншою: найбільше до самоцензури схилили страх втратити роботу (74 %) і тиск власника ЗМІ (55 %).

Працюючи з конкретною проблемною темою, пов'язаною з війною, журналісти наголошують на тому, що кожен ситуацію варто розглядати окремо й аналізувати переваги та недоліки у разі її оприлюднення. В певних випадках замовчувати конкретні ситуації неприйнятно для журналіста, тому медійники публікують інформацію, але намагаються її подати обережно та зважено.

4. Вплив правового регулювання в умовах війни.

Висвітлення проблемних питань у збройних силах чи у веденні бойових дій в умовах війни є вкрай складним. По-перше, значна частина інформації таємна і не може бути розголошеною. По-друге, публічне висвітлення проблемних аспектів (як-от імовірна корупція в армії), може суттєво вплинути на бойовий дух. У таких випадках самоцензура впливає на дії журналістів навіть більше, ніж у цивільних питаннях.

5. Відповідальність за поширення фейків.

Більшість опитаних під час кількісного дослідження респондентів (82 %) вважають, що журналіст має нести повну відповідальність за поширення фейків, що загалом координується з пунктами 6, 8, 19 Кодексу етики українського журналіста [4].

Дотримання засад журналістської етики під час війни, вважаємо, є одним із фундаментальних компонентів роботи медійників. Цей критерій передбачає дотримання принципів точності, оперативності, достовірності, моральності, неупередженості, повноти висвітлення подій, врахування різних поглядів, щонайменших нюансів. Е. Вард (E. Ward) з цього приводу слушно зауважує: «Журналістська етика – це вид прикладної медіаетики, який досліджує «мікро» проблеми (як окремим журналістам слід поводитися в конкретних ситуаціях) і «макро» проблеми (що мають робити ЗМІ з огляду на їхню роль у суспільстві). Журналісти як члени інформаційних організацій мають права, обов'язки та норми, тому що як люди вони підпадають під загальні етичні принципи, такі як говорити правду і мінімізувати шкоду, а як представники своєї професії вони є своєрідною соціальною владою, здатною формувати політичний порядок і впливати на громадську думку» [15, с. 296].

б. Загрози журналістській діяльності і журналістам [3].

Найбільші загрози свободі слова та роботі журналістів, на думку опитаних, такі: фізичні загрози чи загроза життю, пов'язані із роботою в зоні бойових дій (67 %), зменшення фінансування ЗМІ (55 %), цензура з боку органів влади (47 %) та низький рівень кваліфікації журналістів (45 %) (Додаток Е).

40 % опитаних журналістів побоюються за власну безпеку, і майже така ж кількість – ні. При цьому зафіксована порівняно невелика кількість представників ЗМІ, які отримували погрози через журналістську діяльність –

18 %. Серед тих, хто отримував погрози через власну журналістську діяльність, кожен десятий повідомив, що вони надходили або від представників органів влади, або від політиків, або від громадських активістів. 17 % вказали, що погрози надходили від невідомих. Маємо констатувати, що робота журналіста украй складна в умовах війни. Лі Вудір (Lee Woodyear) із цього приводу невтішно зауважує, що «існує пряма залежність між доступом, інформацією та смертю. Чим більший доступ журналістів у зони бойових дій,

тим краще ми поінформовані про конфлікт, але водночас тим більша кількість загиблих журналістів» [16, с. 18].

7. Основні дії для свободи слова після завершення війни.

Деякі з учасників фокус-групових досліджень вважають, що обмеження свободи слова, накладені вимогами воєнного часу, будуть достатньо швидко припинені після закінчення війни, зокрема і через тиск країн Заходу. Також є надія на те, що безальтернативність європейської та євроатлантичної інтеграції після війни матиме конкретні вимоги стосовно свободи ЗМІ та реформ у галузі медіа. Якщо ж ідеться про конкретні дії, то основне, що може зробити держава для підтримки свободи слова в країні після війни, – так це не втручатись і не намагатись контролювати свободу слова в медіа [1].

Отже, наведене для аналізу і взяте для прикладу соціологічне опитування про специфіку журналістської діяльності в умовах війни сприяє виокремленню базових компонент, що специфікують роботу медіа у військовий стан. Реалізація принципу свободи слова, цензури, самоцензури, значення правового регулювання, відповідальність за поширення неправдивої інформації та загрози життю журналіста у процесі виконання службових обов'язків під час війни – фундаментальні критерії, що вносять посутні корективи у журналістську справу. Медіаматеріали, що збираються, аналізуються, оприлюднюються для широкого загалу ретельно проходять перевірку, представляючи не лише об'єктивізацію подій, що відбуваються в Україні під час війни, а й характеризуються високим ступенем достовірності, контролю, відповідальності.

Разом із соціологічним опитуванням нами взято до уваги ще й вибіркові матеріали про війну очима журналісті. На журналістів покладена велика відповідальність за збирання, аналіз і представлення інформації. Аналіз вибірових матеріалів журналістів є важливою складовою процесу створення об'єктивних і достовірних матеріалів.

Серед масиву журналістських продуктів і напрацювань про повномасштабне вторгнення росії в Україну за об'єкт дослідження обрано

дискусійний нарис Катеріни Колозової «Про війну в Україні та проти неї» [5], щоб охарактеризувати медійний континуум, що може порушувати принципи та норми моралі й етики. Аналіз подібних нарисів убезпечує майбутніх журналістів від неправдивої інформації, змушує дискутувати й вдаватися до спростування журналістських матеріалів, що продукують дискурс неправди, непорозумінь і протиріччя.

Використані авторкою джерела інформації спонукають вважати її прихильницею російської пропаганди, що підриває авторитет правдивого українського медіаконтенту під час війни. Авторка представляє свій погляд на реакцію країн ЄС. Очевидно, що її думка базується на її власних спостереженнях й упередженнях, що, з одного боку, може дискредитувати етичні принципи роботи журналіста, а з іншого – вважається цілком прийнятним для формату нарису. Втім, у нарисі все ж спостерігається порушення журналістського кодексу, оскільки представлений Катериною Козловою матеріал не можливо підтвердити фактами чи довести правдивість тверджень. Нарис порушує не лише етичний аспект висвітленого, але й політичний і частково історичний вимір.

Медійний континуум «України у війні» щодня поповнюється значною кількістю новин, що становить левову частку медійного інформаційного простору. За об'єкт дослідження обрано новину із сайту «Українська правда» журналістки Валентини Романенко [10].

Як відомо, знищений літак «Мрія» відіграв велике значення у повітряних вантажних перевезеннях для України, вважався своєрідною візитівкою і мав незаперечне символічне значення для України як «бренд України» у повітряному просторі. Відтак представлена новина відзначається цінністю й актуальністю, порушуючи питання закону, культурософського виміру і навіть етики.

Констатуємо, що жоден із принципів етичного кодексу журналіста України авторка не порушила, представивши на розсуд громадськості достовірну інформацію, підтвержену пресслужбою СБУ. Окрім того,

зазначимо, що журналістка не була упереджена щодо звинувачуваного Анатолія Концевого, тому пункту етичності було дотримано.

Ще одним проаналізованим матеріалом у кваліфікаційній роботі є журналістське розслідування Оксани Петрук [8] про продаж у Польщі російських товарів під українською назвою. Авторка розслідування вагомо наголошує, що більшості українців, які musiли виїхати з України початком повномасштабного вторгнення, не приємно згадувати радянське минуле. Громадяни України, котрі виїхали до Польщі, знаходять на полицях супермаркетів продукти, що асоціативно нагадують росію та радянський союз. Звичайно, цей факт обурює українців, але найнеприємніше те, що власники мережі цих супермаркетів є українцями. Представлений журналістський матеріал головню викриває питання обману споживачів, актуалізує питання недоброчесного бізнесу, а також демонструє силу медіа, що спроможні ставати на захист прав та інтересів споживачів.

2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ

2.1. Авторська ідея

Обрана для представлення авторського продукту тема «Україна у війні» актуалізована воєнною ситуацією, пов'язаною із повномасштабним вторгненням росії в Україну. Асоціативно тема кваліфікаційної роботи координується з відомою кіноповістю О. Довженка «Україна в огні», у якій широко представлені наслідки Другої світової війни для українців, зміни у їхній психологічній поведінці, докорінні пертурбації у ментальній картині світу, а також засадничо розкриті соціальні, культурні, політичні питання підрадянської України. Вважаємо, що розпочата росією війна в Україні у лютому 2022 року спричинила не менш катастрофічні наслідки у життєвій українців, змінивши їхні цінності і переконання. Координуючи масив журналістських матеріалів, що були оприлюднені з початком повномасштабного вторгнення, маємо на меті проаналізувати окремі жанри журналістської творчості, з'ясувавши їхню роль у медійному континуумі, їхню важливість, достовірність, відповідальність у разі їхньої неправдивості, що підриває авторитет праці українського журналіста зокрема та українського медійного дискурсу в цілому. За аналогією до вибраних аналізованих матеріалів пропонуємо авторський продукт, що розкриває важливі теми і проблеми, викликані війною в Україні.

2.2. Інформаційний привід

Інформаційними приводами кваліфікаційної роботи на тему «Україна у війні: добірка журналістських матеріалів» вважаємо:

1. Аналіз воєнних подій: добірка журналістських матеріалів дозволяє проаналізувати різні аспекти воєнного конфлікту в Україні, включаючи причини виникнення конфлікту, хід бойових дій, геополітичний контекст тощо.
2. Характеристика соціального аспекту: журналісти розповідають історії людей, які постраждали від війни, біженців, воїнів, громадян. Це

дозволяє висвітлити соціальну складову конфлікту, страждання людей, специфіку їхнього опору.

3. Аналіз міжнародної реакції: журналісти часто досліджують реакцію міжнародної спільноти на війну в Україні, зокрема політичні позиції країн, міжнародні санкції, дипломатичні зусилля та геополітичні наслідки.

4. Висвітлення гуманітарної ситуації: журналісти стежать за гуманітарною ситуацією на території, що постраждала від війни. Це включає гуманітарну допомогу, евакуацію мирних жителів, вплив війни на життя людей, соціальні та економічні проблеми [11].

2.3. Цільова аудиторія

Основні групи аудиторії, які можуть мати інтерес до даної теми, включають:

1. Студенти та академічна спільнота. Студенти, які вивчають політичну науку, міжнародні відносини, журналістику та інші суміжні галузі можуть бути зацікавлені в отриманні глибшого розуміння причин, наслідків і динаміки конфлікту в Україні.

2. Журналісти та дослідники. Журналісти, які пишуть про війну в Україні, та дослідники, які вивчають воєнний конфлікт, можуть бути зацікавлені в статистиці, аналітиці, репортажах та інших матеріалах, що розширюють їх розуміння теми та надають їм нові джерела інформації.

3. Громадськість України. Ця група включає українців, які безпосередньо переживають наслідки війни. Вони можуть бути зацікавлені в отриманні актуальної інформації про ситуацію на фронті, впливі війни на життя людей та шляхах вирішення конфлікту.

4. Міжнародне співтовариство, що передбачає інформування політичні організації, дипломатичні корпуси, дослідницькі центри, гуманітарні організації та інші групи, які цікавляться ситуацією в Україні та бажають розуміти складні аспекти конфлікту.

2.4. Характеристика джерел фактів та інформації

Для написання роботи нам допомогли багато джерел інформації, наприклад:

1. Новинні агентства: Державне інформаційне агентство України (Укрінформ), Українське національне інформаційне агентство (УНІАН), Інтерфакс-Україна, Reuters, Associated Press та інші. Вони надають актуальні новини, репортажі та аналітику щодо подій, пов'язаних із війною в Україні.

2. Журнали та газети: «Українська правда», «Дзеркало тижня», «Кореспондент», «День» та інші видання мають спеціальні розділи або окремі статті, присвячені війні в Україні.

3. Журналістські ресурси та портали: Hromadske.ua, Liga.net, Sensor.net, Ukrayinska Pravda, Український Тиждень, Detector Media та інші. Ці ресурси пропонують розгорнуту інформацію, репортажі, інтерв'ю та аналітику з питань війни в Україні.

4. Міжнародні організації: Human Rights Watch, Amnesty International, Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Міжнародний комітет Червоного Хреста, ООН та інші. Ці організації надають звіти, дослідження та свідчення щодо ситуації в Україні під час війни.

Звичайно, всю інформацію, що знаходили у тих чи інших джерела, обов'язково перевіряли в офіційних джерелах фактів та інформації – сайт Міністерства оборони України, Кабінету Міністрів України, пресслужби Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України тощо.

2.5. Прогнозовані результати втілення

Прогнозовані результати втілення та сфери застосування проведення опитувань, спостережень, експериментів та інших вимірювань сприйняття інформаційного продукту, а також каналів поширення інформаційного продукту можуть бути наступними:

1. Отримання зворотного зв'язку. Використання опитувань та інших форм збору даних може допомогти зрозуміти реакцію аудиторії на

інформаційний продукт. Це дасть змогу оцінити рівень задоволеності аудиторії, їхній ступінь розуміння, думки та погляди на тему України у війні.

2. Виявлення та аналіз ефективності комунікації. Шляхом спостережень, експериментів і вимірювань можна встановити ефективність різних каналів поширення інформаційного продукту. Наприклад, можна виміряти кількість переглядів, ретвітів, підписників тощо. Це дозволить оцінити, які канали комунікації є найбільш успішними у досягненні цільової аудиторії.

3. Вдосконалення інформаційного продукту. Аналіз результатів досліджень і вимірювань може допомогти вдосконалити інформаційний продукт. Виявлення сильних і слабких сторін, розуміння потреб та очікувань аудиторії дозволить адаптувати зміст, стиль і формат інформаційного продукту для досягнення кращих результатів.

4. Визначення стратегій поширення. Аналіз даних про канали поширення інформаційного продукту дозволить визначити найефективніші стратегії поширення. Наприклад, якщо дослідження показує, що соціальні мережі є ключовим каналом зв'язку з цільовою аудиторією, то можна сконцентрувати зусилля на покращення присутності в соціальних мережах і взаємодії з аудиторією через ці канали.

Загалом проведення опитувань, спостережень, експериментів і вимірювань дозволяє збирати дані та формувати уявлення про ефективність інформаційного продукту, його сприйняття та вплив на цільову аудиторію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виклики для свободи слова та журналістів в умовах війни: соціологічне дослідження / Уклад. П. Бондаренко, Т. Печончик, А. Сухарина, В. Яворський; Центр прав людини ZMINA. Київ, 2023. 56 с.
2. Інформаційна втома – небезпечна хвороба XXI століття. *Вголос*. 9 вересня 2012 р. URL: https://vgolos.ua/news/informatsijna-vtoma-ndash-nebezpechna-hvoroba-hhi-stolittya-nbsp_108708.html
3. Кирилюк О. Свобода вираження поглядів у період конфлікту: українські реалії: аналітичний звіт. 2017. URL: https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/Freedom-of-Expression_Report_Ukraine_DDP_UKR.pdf
4. Кодекс етики українського журналіста. URL: <https://web.archive.org/web/20170420235423/http://www.nsju.org/page/196>
5. Козлова К. Короткий нарис про війну в Україні та проти неї. *CIVIL MEDIA*. 12 лютого 2023 р. URL: <https://civilmedia.mk/korotkij-naris-pro-vijnu-v-ukrayini-ta-proti-neyi/>
6. Наріжна В. Чи існує «неважливий» досвід війни? П'ять розмов про самоцензуру. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/01/29/252584/>
7. Обиденна М. Жанр есе. Як писати есе на різні теми. Київ: Український письменник, 2020. 50 с.
8. Петрук О. Заробітки на ностальгії за «совком». Як у Польщі українцям продають товари з російським «душком». *Сила правди*. 19 травня 2023 р. URL: <https://sylapravdy.com/zarobitky-na-nostalgiyi-za-sovkom-yak-u-polshhi-ukrayinczyam-prodayut-tovary-z-rosijskym-dushkom/>
9. Роль журналістів в російсько-українській війні. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/232094.html>
10. Романенко В. Підозру отримав російський генерал, який віддав наказ знищити «Мрію». *Українська правда*. 19 травня 2023 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/19/7402954/>

11. Сахарова К. Вплив гуманітарної кризи на психічне здоров'я населення. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. №2. С. 86-90.
12. Стандарти і етика журналістики в умовах конфлікту та кризових ситуацій. Рекомендації. URL: <https://ms.detector.media/profstandarti/post/12146/2014-12-19-standarty-i-etyka-zhurnalistyky-v-umovakh-konfliktu-ta-kryzovykh-sytuatsiy-rekomendatsii/>
13. Pavlik V. J. The Russian War in Ukraine and the Implications for the News Media. *Athens Journal of Mass Media and Communications*. 2022. Issue 8. pp. 1-17.
14. Stig A. Nohrstedt. New War Journalism. Trends and Challenges. *Nordicom Review*. 2009. Issue 30, pp. 95-112.
15. Ward S. Journalism Ethics. In: Karin Wahl-Jorgensen, Thomas Hanitzsch (Eds.): *The handbook of journalism studies*. New York: Routledge (International Communication Association handbook series), 2009. Pp. 295–309.
16. Woodyear L. Violence and getting the story: Journalists at work. *Labour Education*. 2003/4. Issue. 133. pp. 17-20.

РОЗДІЛ II. 1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило багато конфліктів і катастроф серед людей. Війна помітно зблизила людей, згуртувала, мобілізувала до активних дій, змусивши їх іти на поступки, забувати давнішні образи і дрібні неузгодженості. Однак не у всіх питаннях українці доходять згоди із початком війни. Одним із важливих питань, що, здається, ще більше роз'єднало, а то й пересварило українців, стосується мови. Представлений інформаційний продукт – авторські спроби осмислити тему «Україна у війні», що висвітлює питання тривоги, страхів, болю, порожнечі і переоцінки багатьох цінностей – життя, ідентичності, мови, взаємин.

Замальовка «Початок війни»

24 лютого... Ранок почався із тривожної телефонної розмови о 6:10. 9 пропущених викликів від колеги та коханого. Дратівливий звук вібрації у телефоні змусив взяти слухавку.

6:53: - Ало, що сталося?

– Настю, Харків бомблять, вже зайшли у Сумську область, ми на роботу не йдемо, запитай у директора?

– Добре, перетелефоную. Я в паніці відкриваю новини, читаю, нічого не розумію. Знаходжу смс від директора: «Сьогодні на роботу не виходимо». Другий дзвінок:

– Настю, війна почалась, ми їдемо на заправку, гроші з карти зніматимемо, черги скрізь величезні.

– Добре, я зрозуміла. –

Вставай, іди до банкомату, знімай готівку, в магазин за продуктами, не зрозуміло що буде далі.

– Добре...

Після цього життя змінилося. Прокинувшись, я почала збирати речі, не знаючи навіть, що потрібно класти у цю тривожну валізу, вдягнулась, і цілий день сиділа біля вікна, читаючи новини.

Так проходив день за днем...

Було страшно спостерігати колону танків на вулиці, де ще вчора так приємно пахла кава і звучала приємна музика; знаходити очима тіла тих, хто кваплячись, планував утекти від війни, стрімко потрапивши у руки смерті; моторошно ховатися у тісній ванній від звуку артилерії, коли вібрує вся квартира від ворожої авіації; нестерпно боляче проглядати відео з Тростянця, де майже все розбито від ракет і пострілів. Страшно...

Але значно страшніше стало опісля. Вигнавши з рідної землі нелюдів, українці почали звикати до сирену та вибухів, наражаючи себе на небезпеку. Як можна нехтувати своїм життям та не ховатися, коли знову і знову пролітає над головою ракета?

Зараз стало спокійніше в місті, але з містечок та сіл біля кордону кожного дня надходять повідомлення про обстріли та невинних жертв цієї жорсткої війни.

Колись настане все таки 25 лютого, і ми знову відчуємо свіже повітря у грудях і мирне небо над головою.

Есе «Чи має значення мова?»

Починаючи з 24 лютого 2022 року життя розділилось на до та після. У когось через обстріли їх будинків, у когось через потребу ревізувати все, що тільки можна, а у когось через запитання «Чому багато людей продовжують розмовляти російською та підтримувати таким чином війну»? Це питання актуальне й дотепер. Чи ні?

На мою думку, мова – це багатство країни, її особливість. Кожен громадянин України зобов'язаний знати українську, якщо не досконало, то принаймні добре розуміти. Історично так склалося, що наша країна входила до Радянського союзу, де всі спілкувалися російською. Дотепер є багато людей, які народилися й жили у Радянському союзі та спілкуються саме російською, хоча й знають українську. Особливо це східні регіони, які межують з російською федерацією. Особисто я та моя родина спілкуємося російською

мовою, і я не бачу в цьому спонсоруванням країни агресора! Моя бабуся народилася у Донецькій області, де взагалі всі спілкуються російською, вона так і розмовляла з моєю мамою, а мама зі мною, тому це цілком закономірно у нашій сім'ї. Старше покоління вивчало у школі російську мову, граматику, орфографію, але після розпаду СРСР всі перейшли на українську, і їм довелося з самих основ вчити мову. Чи є в цьому щось погане? Думаю, що ні.

Але зараз, з початком повномасштабного вторгнення росії на територію України, наші співгромадяни, українці, озвучують питання: «Чому більшість людей досі спілкується російською мовою?» Я вважаю, що це зовсім не доречно саме зараз, наш народ повинен бути згуртований, об'єднаний для перемоги у цій війні, а не починати сварки через мову. Ніхто не обирав, де йому народитись, але так територіально склалося, що схід розмовляє російською, захід – українською. А виносять таке питання саме з західних регіонів. Наші області знають українську мову, розуміють її та можуть нею розмовляти, але ми звикли до російської або суржика. З одного боку, так, що саме мова є контраргументом Росії, але ж нас ніхто не утискав за неї, до 24 лютого. Але з іншого боку, навіщо зараз це робити, щоб довести, що Росія хоч у чомусь права? Більш того, у нашій країні є свобода слова, свобода вибору, а не як у деяких, і особисто я можу розмовляти хоч англійською, чи це невдалий приклад???

Журналістське розслідування

«Як Медведчук притягував війну на Україну»

Розслідування викривального характеру про Віктора Медведчука важливе для повноцінного зображення обраної для кваліфікаційної роботи теми, позаяк антиукраїнська позиція колишнього депутата та бізнесмена вагомо вплинули на воєнний конфлікт, що уможливився діями Віктора Медведчука та його поплічників.

Віктор Медведчук, колишній народний депутат і голова політичної партії «За життя» і, є одним із найбільш відомих і впливових українських

політиків. Однак його діяльність неодноразово викликала обурення та критику в українському суспільстві.

Один із головних обвинувачень, які часто висувуються проти Медведчука, – проросійська пропаганда та зв'язки з Росією. Він є власником телеканалу «112 Україна» та новинного агентства «NewsOne», які регулярно звинувачуються в тому, що поширюють пропаганду на користь Росії та підривають довіру українців до своєї держави. Так, у лютому 2021 року «112 Україна» була тимчасово відключена з ефіру через поширення неправдивих інформаційних матеріалів про ситуацію на сході України.

Також Медведчук є головою організації «Український вибір», яка займається організацією міжнародних спостережень за виборами та підтримкою російськомовних громад в Україні. Ця організація часто звинувачується в проросійській діяльності та підтримці анексії Криму.

Окрім цього, Медведчук пов'язується з корупцією та незаконними схемами. Наприклад, у листопаді 2018 року співробітники Служби безпеки України провели обшуки на кількох компаніях, які пов'язані з Медведчуком, зокрема на компанії «Лідер», яка належить його дружині Оксані Марченко. Під час обшуків було виявлено, що компанії пов'язані з підrobкою документів і вивозом з України валютних коштів. Крім того, у січні 2021 року Медведчук був звинувачений в тому, що він та його компанія «ТВ та радіокомпанія "Новини"» незаконно отримували ліцензії на мовлення в ефірі Національної ради з питань телебачення і радіомовлення.

За словами деяких політичних аналітиків та активістів, Медведчук використовує свої політичні зв'язки та вплив для збагачення та збереження свого впливу в українському суспільстві. Він намагається зберегти статус кво та перешкодити реформам в Україні, які спрямовані на боротьбу з корупцією та підвищення рівня демократії та прав людини.

Одним із найбільш відомих прикладів такої діяльності Медведчука є його відкрите сприяння виборам у Криму в 2014 році, які були визнані незаконними за законодавством України та міжнародними стандартами.

Медведчук тоді виступав на боці російської агресії та підтримував ідею відновлення історичного «братства» між Росією та Україною.

У результаті діяльність Медведчука викликає серйозні питання та критику щодо його відносин з Росією та впливу на політичне та економічне життя України. В українському суспільстві вважають, що Медведчук і його бізнесінтереси є однією з головних перешкод на шляху до реформ та розвитку демократії в Україні.

Протягом останніх років Медведчук став одним із найбільш активних противників євроінтеграції та зближення України з Європейським Союзом, намагаючись замінити цей курс на зближення з Росією. Його висловлювання та дії на користь Росії спричинили обурення серед української громадськості та політичних лідерів.

За останні роки Медведчук часто перебував у центрі суспільної уваги, зокрема через свою роль у діалозі між Україною та Росією щодо відновлення мирного процесу на сході України. У березні 2021 року він був звільнений із посади голови політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» через санкції, які на нього були накладені США.

Незважаючи на це, Віктор Медведчук продовжує займати активну політичну позицію в Україні, сприяючи збереженню впливу своєї партії та власних інтересів. Його роль та діяльність залишається одним із найбільш гострих тем у політичному житті України. Одним із найбільш відомих скандальних епізодів, пов'язаних із Медведчуком, є справа про незаконне збагачення на суму майже 1 мільярда гривень. У 2018 році Національне антикорупційне бюро України провело розслідування щодо підозри Медведчуку та його колегам з партії «Опозиційна платформа – За життя» у зловживанні службовим становищем та незаконному збагаченні. Згідно з даними розслідування Медведчук та інші підозрювані отримали незаконну вигоду від низки енергетичних угод.

У січні 2021 року Медведчук і його дружина, окрім того, були включені до санкційного списку США за «сприяння російському режиму». Згідно з

офіційним повідомленням Державного департаменту США Медведчук «виступає як основний прихильник РФ у підриві демократії в Україні та інших країнах». У зв'язку з цим на Медведчука були накладені санкції, які передбачали заборону на будь-яку діяльність в США та блокування його активів.

У лютому 2021 року президент України Володимир Зеленський заявив про підготовку до законодавчих ініціатив щодо закриття каналів телекомунікацій, які належать особам, що перебувають у санкційному списку. Ця ініціатива спрямована на запобігання діяльності Медведчука та його телеканалів «112 Україна» та «NewsOne», які він вважає засобами пропаганди Росії в Україні.

У березні 2021 року кілька видань оприлюднили матеріали про зв'язки Медведчука з бізнесменом Віталієм Хомутинніковим, який займається розробкою та видобутком родовищ дорогоцінних металів в Україні. Згідно з матеріалами Медведчук може мати відношення до відмивання грошей, отриманих від діяльності Хомутиннікова, через власні структури. Також у березні 2021 року Медведчук був затриманий протягом кількох годин у рамках розслідування ймовірного використання його підприємствами газу з окупованого Криму. За даними слідства, підприємства, що контролюються Медведчуком, використовували газ, що був вивезений з Криму через неофіційні канали. Після затримання Медведчука прокуратура подала позов до суду про заборону його бізнесу на проведення операцій з газом.

У квітні 2021 року Верховна Рада України заборонила телеканали «112 Україна», «NewsOne» та «ZIK», які належать особам, що перебувають у санкційному списку. Заборона була підтримана більшістю голосів народних депутатів. Згідно з законодавством заборона на мовлення може бути введена у разі надання доказів про те, що телеканали дезінформують суспільство, порушують національну безпеку або є інструментом пропаганди чужої держави.

У липні 2021 року Медведчук був звільнений від обов'язків голови партії «Опозиційна платформа – За життя». Це рішення було прийняте на позачерговому з'їзді партії після того, як Медведчук став обличчям скандалу через свої зв'язки з окупаційною владою Росії. На з'їзді було прийнято рішення відсторонити Медведчука від керівництва партією і виключити з її членства.

У серпні 2021 року Медведчук був включений до санкційного списку США разом з його дружиною та їхніми підприємствами через зв'язки з окупаційною владою Росії. Згідно з офіційним повідомленням США санкції були введені через те, що Медведчук і його бізнес-партнери сприяли російським діям проти України та підтримували окупацію Криму.

У жовтні 2021 року Медведчук та його дружина були оголошені у розшук за підозрою в державній зраді та фінансуванні тероризму. Згідно з повідомленням Служби безпеки України Медведчук та його дружина вважаються організаторами фінансування терористичних організацій на окупованих територіях України, а також відповідальними за передачу державної таємниці російським спецслужбам. Здійснено ряд обшуків і затримань, а також вилучено значну кількість документів та електронних засобів зв'язку. Наразі справа перебуває у стадії розслідування.

Усі ці факти свідчать про те, що Медведчук веде нечесну та нелегальну діяльність, використовуючи свій політичний та бізнесовий вплив на території України та за її межами. Його зв'язки з окупаційною владою Росії та сприяння російським діям проти України є серйозною загрозою для національної безпеки України та її суверенітету. Багато хто вважає, що Медведчук діє на користь Росії та працює на її розвиток та вплив на сусідню країну.

Незважаючи на всі ці факти та обвинувачення, Віктор Медведчук не визнає своєї провини та вважає себе жертвою політичних переслідувань. Він продовжує вести активну політичну діяльність, зокрема виступає проти діяльності уряду України та закликає до діалогу з Росією. Однак багато людей вважають, що дії Медведчука загрожують національній безпеці України та потребують відповідної реакції влади та суспільства.

Загалом наше розслідування показало, що Віктор Медведчук, який колись був одним із найвпливовіших людей в Україні, втратив підтримку більшості населення та став небезпечною персоною для національної безпеки України. Його зв'язки з окупаційною владою Росії та підтримка російських дій проти України свідчать про те, що він веде нечесну та нелегальну діяльність. Відповідно до закону Медведчук повинен бути притягнутий до відповідальності за свої дії, які загрожують національній безпеці та суверенітету України.

2. Аналіз власних матеріалів

Першим власним матеріалом є замальовка. Замальовка – це найкомпактніший жанр художньої публіцистики, у якому висловлені враження автора від події, поєднані інформаційність й образність. Часто замальовка розповідає про незначну одиничну подію.

Проаналізуємо її:

1. Джерелом інформації даного матеріалу є власне життя, перевірки достовірності не потребує.
2. Звичайно пункт об'єктивності дотримано, так як сам жанр замальовки передбачає об'єктивність, що і є її базою.
3. Як вже зазначалося вище, цей жанр твору не вимагає перевірки інформації, але що стосується наведених подій у творі, то кожен українець розуміє, що 24 лютого 2022 року розпочалася масштабна війна.
4. Прочитавши даний матеріал, кожен, хто був у цій ситуації, розуміє весь біль, страх і переживання, тому фактор контекстуалізації дотриманий.
5. Пункт етичності також дотриманий.

Наступним твором є есе. Есе – це невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

1. Цей матеріал також не потребує перевірки джерел інформації, тому що інформація взята з власного життя.

2. Можна сказати, що пункт об'єктивності дотриманий, але псевдопатріоти можуть звинуватити у використанні російської пропаганди, так як вони вважають, що мова має значення. Але у творі наведена власна думка стосовно цієї ситуації.

3. Есе передає широкий спектр емоцій, читачі також розуміють політичний та історичний фактори, які впливають на наведену ситуацію.

4. Фактор етичності дотриманий, але деякі читачі можуть не зрозуміти ту думку, яка передається і можуть образитись.

Останнім власним матеріалом є журналістське розслідування. Журналістське розслідування – це ексклюзивний журналістський матеріал на важливу тему, яка може мати широкий суспільний резонанс, при цьому існують особи або структури, які намагаються приховати інформацію стосовно цієї теми.

1. Жанр журналістського розслідування вимагає ретельної перевірки джерел інформації. Проаналізувавши та перевірівши джерела, з яких була взята інформація розслідування, можемо зробити висновок, що пункт перевірки джерел інформації дотримано, так як інформація подана з перевірених та авторитетних джерел.

2. Об'єктивність представлених матеріалів відносна, позначена упередженістю до головного героя.

3. Факти, наведені у розслідуванні, є перевіреними у різних джерелах інформації, що вважаються надійними.

4. Читач, прочитавши матеріал, розуміє всі політичні, історичні та соціокультурні фактори, які безпосередньо впливають на війну в Україні. Головний герой тексту є ключовою людиною у розв'язанні цієї війни.

5. Хоч текст позиціоновано розслідуванням, що розкриває окремі аспекти діяльності політика, але етичні норми дотримані.

ВИСНОВКИ

Роль журналістів у війні є надзвичайно важливою. Вони виконують функцію свідків, які документують події та розповідають про них широкій громадськості. Журналісти відіграють ключову роль у забезпеченні інформаційної прозорості та відповідальності.

Журналісти, які працюють на воєнних територіях, зіштовхуються з численними проблемами та викликами. Це можуть бути небезпека для їхнього життя, обмеженість доступу до інформації, цензура, маніпуляції та дезінформація.

Стандарти та етика журналістики мають важливе значення в умовах конфлікту. Журналісти повинні дотримуватися принципів об'єктивності, точності, балансу та уважності у своїй роботі. Вони повинні бути свідомими впливу своїх матеріалів на громадські настрої та не сприймати сторону жодної із сторін.

Журналістика є інструментом важливого громадського діалогу та формування свідомого громадянства. Журналісти через свою роботу можуть озвучити проблеми, викликати обговорення та сприяти поширенню інформації. Вони відіграють роль каталізаторів змін і покликані впливати на формування громадської думки.

Отже, під час проведення роботи ми виконали всі поставлені задачі, а саме:

- Окреслили стандарти журналістики під час війни.
- Вибрали матеріали журналістів і надали аналіз за чітким планом.
- Створили власні матеріали і теж проаналізували їх.

ДОДАТКИ

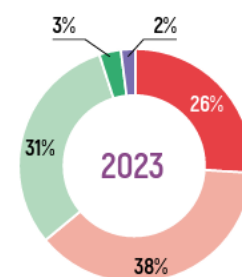
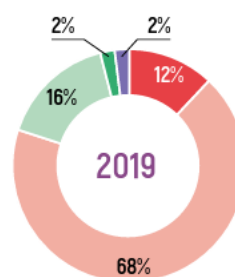

Додаток Б

ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЧИ ІСНУЄ В УКРАЇНІ ЦЕНЗУРА ЗМІ?

- Так, причому як система
- Існує в певних ЗМІ
- Існує, але лише як окремі випадки
- Не існує
- Важко сказати

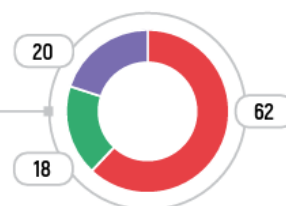

Додаток В

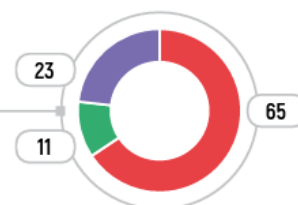
**ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ, ЩО ЄДИНИЙ МАРАФОН,
СТВОРЕНИЙ НА ПОЧАТКУ ВІЙНИ, Є ЦЕНЗУРОЮ?**

● Так   ● Ні   ● Важко відповісти

**ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ, ЩО ЄДИНИЙ МАРАФОН
ПОВИНЕН БУТИ ПРИПИНЕНИЙ І ВСІ МОВНИКИ
МОЖУТЬ ПОЧАТИ МОВЛЕННЯ САМОСТІЙНО?**

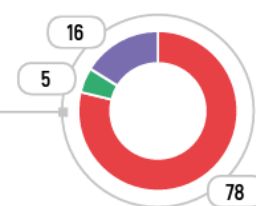
● Так   ● Ні   ● Важко відповісти

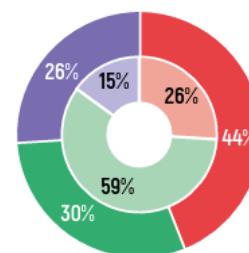
**НА ВАШУ ДУМКУ, ЧИ ЗБІЛЬШИЛО РОСІЙСЬКЕ
ВТОРГНЕННЯ КІЛЬКІСТЬ ВИПАДКІВ САМОЦЕНЗУРИ
ЖУРНАЛІСТІВ?**

● Так ● Ні ● Важко відповісти

**ЧИ Є В УКРАЇНІ ТЕМИ, ПРО КОТРИ НЕ МОЖНА ПИСАТИ
ЧИ ГОВОРИТИ?**

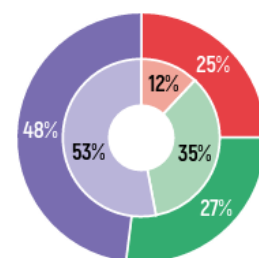
2019 ● Так ● Ні ● Важко відповісти
2023 ● Так ● Ні ● Важко відповісти

Додаток Д

 ЧИ БУДЕТЕ ВИ ПРИХОВУВАТИ ПРАВДИВУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ВАЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ ЧИ СЕРЬОЗНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКЩО БУДЕТЕ ВВАЖАТИ, ЩО ТАК БУДЕ КОРИСНО ДЛЯ ДЕРЖАВИ?

2019 Так Ні Важко відповісти
2023 Так Ні Важко відповісти

**ЯКІ, НА ВАШУ ДУМКУ, НАЙБІЛЬШІ ЗАГРОЗИ СВОБОДІ СЛОВА ТА РОБОТІ
ЖУРНАЛІСТІВ Є НА СЬОГОДНІ В УКРАЇНІ? МОЖНА БУЛО ОБИРАТИ ТРИ НАЙВАЖЛИВІШІ ВІДПОВІДІ**

